

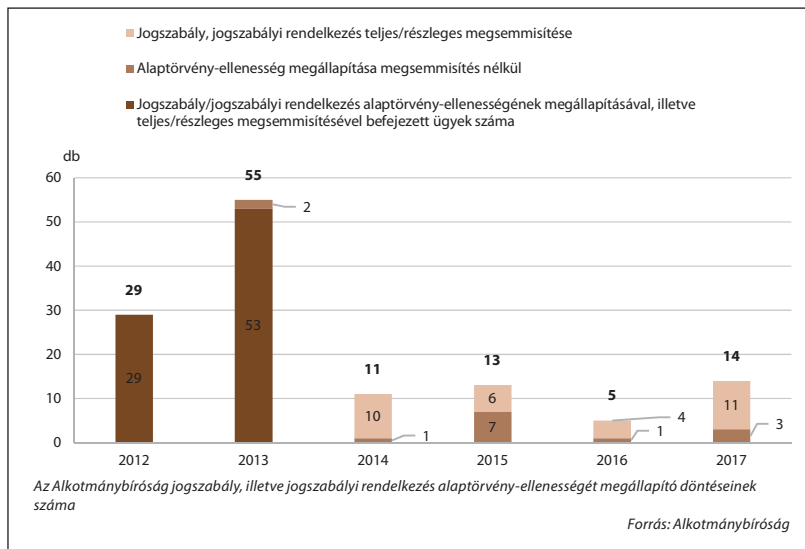
B.3.4. Az Alkotmánybíróság jogszabály, illetve jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét megállapító döntéseinek száma

Egy új indikátor váltja fel a korábbi, *Fellebbezési arány polgári peres ügyekben az elsőfokú döntés ellen* elnevezésű mutatót. Az előző jelentésekben alkalmazott arányszám a tárgyévben indult összes polgári elsőfokú peres ügy számának és az adott évben fellebbezéssel másodfokra érkezett polgári peres ügyek számának hányadosaként kívánta jellemezni, hogy mennyire elfogadottak a polgári peres ügyekben az elsőfokú döntések.

Az új mutató bevezetésének indoka, hogy 2018-ig két indikátor is a bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységére vonatkozott, ez az új megközelítést képviselő indikátor pedig az Alkotmánybíróság tevékenységével összefüggő statisztikák bevonására épül. Az új indikátor azt vizsgálja, hogy az Alkotmánybíróság (AB) hány döntésében állapította meg valamely jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét. Az adatok forrása az AB hivatalos honlapján található ügyforgalmi-statisztikai adatbázis. Itt található az az adatsor is, amely az adott évben lezárt ügyek megoszlását mutatja a befejezés kimenetele szerint. Ebből az adatsorból „a jogszabály/jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapításával, illetve teljes/részleges megsemmisítésével befejezett ügyek számát” vettük figyelembe. 2012-ben ez az adat így, ezzel az elnevezéssel szerepelt a táblázatban, majd 2013-tól már két részre bontva („jogszabály, jogszabályi rendelkezés teljes/részleges megsemmisítése”, illetve „alaptörvény-ellenesség megállapítása megsemmisítés nélkül”). Ezért a 2013–2017 közötti adatokat úgy kaptuk meg, hogy ezt a két részadatot összeadtuk, ugyanis együttesen megmutatják, hogy egy adott évben az AB hány határozatában állapította meg egy jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét.

Az elmúlt 6 évre vonatkozó statisztikai adatokat vizsgáltuk, 2012-t tekintettük bázisévnek. Ezt az indokolja, hogy a 2012. január 1-jén hatályba lépett Alaptörvény alapján hozott alkotmánybírósági döntéseket nem érdemes összevetni a korábbiakkal, hiszen csak az azonos hatásköri és eljárási rend alapján született érdemi határozatok számát célszerű összehasonlítani.

Az új mutató bevezetését elsősorban az indokolta, hogy az AB ilyen irányú döntései – meglátásunk szerint – hatással

vannak a jogbiztonságra. Ezzel az indikátorral elsősorban a jogbiztonságnak egy speciális elemét, a jogi normák minőségét mérjük, hogy ti. a jogrendszerünk részét képező jogszabályok, illetve egyéb jogi normák alkotmányellenesek-e vagy sem. Amennyiben az alkotmányellenesnek nyilvánított jogszabályi rendelkezések száma csökken (vagyis a jogszabályok egyre kisebb számban alkotmányellenesek), az a jogbiztonság javulására utal. Amennyiben viszont az alkotmányellenesnek nyilvánított jogszabályi rendelkezések száma nő, az a jogbiztonság romlását mutatja.

Megítélésünk szerint az éves lépték kevés ahhoz, hogy egyértelmű trend rajzolódjon ki a jogbiztonság állapotáról, az adatok csak nagyobb, többéves távlatban adnak képet a vizsgált kérdésről. Minimum öt-hat éves trendeket látunk értelmezhetőnek.

A vizsgált adatokból az látható, hogy a kezdeti, viszonylag magas számadatokhoz képest (2012-ben 29, 2013-ban 55) 2014-től jelentős mértékben, 15 alá csökkent az alaptörvény-ellenességet megállapító alkotmánybírósági döntések száma, és ebben az időszakban (2014–2017 között) végig az 5 és 14 közötti tartományon belül mozog, amelynek felső értéke is a bázisévben mértnek a fele.

A statisztikai számadatokból kirajzolódó csökkenő tendencia a jogbiztonság javulására utal, konkrétan a jogszabályok azon minőségére, hogy egyre kevésbé ütköznek az Alaptörvénybe.

Az elmúlt hat évben az alkotmányellenes jogszabályok száma folyamatosan csökken, ami a jogbiztonság javulását mutatja.